

ANYÁMRÓL

Mit írhat elhunyt anyjáról az egyetlen gyermeke? Mi az ami kifejezi az igazi érzést ő érte, vagy ami az önző bánat, a saját veszteségének tudatából fakad?

Hiszen mit kell ő róla írni? A kik ismerték azoknak nem kell elmondani, hogy ő ki volt. A kik nem ismerték azoknak szavakkal úgy se lehet megfesteni az ő lelki képét.

Hat éves gyermek volt, — a-hogy mesélte — amikor elérte életének egy nagy válsága. Odahaza Hajduhadházon a kislányoknak kötni meg horgolni kellett tanulni mihelyst elbirták a tűt. Ő is tanult. Az első igazi önálló készítménye egy fejkötő volt csecsemő részére. Drága volt a hasaszt; tíz pénzbe is került és nagyon ügyekezett rajta. De amikor kész volt beütött a tragédia: nagy volt, túl nagy. Nem pászolt volna még a vízfejű csecsemőnek se.

Hát aztán volt is mit hallania az ő anyjától — a pazarlásért, az ügyetlenkedésért, amikor tudta, hogy az ő apja milyen nehezen keresi a pénzt.

Azután jött, hogy a szomszédban Zsuzsa néninek meghalt egy csecsemős gyermeke. Mikor megtudta, lélekzet szakadtan szaladt oda és megkérdezte: "Zsuzsa néni vett-e már halottas fejkötőt a gyerekeknek?"

"Vettém Rózsám" — mondta Zsuzsa néni, mert őt a piros arca miatt mindenki Rózsának hívta.

"Hát ha visszaveszi a boltos, megvenné helyette ezt amit én kötöttem? Olcsóbban adnám én."

Zsuzsa néni beleegyezett. Ő hogy rábeszélésre visszakapta Zsuzsa néni pénzét a boltostól és aztán annyira izgult, hogy a dolog sikerüljön, maga segített a fejkötőt a halott gyermek fejére illeszteni, — akárhogy is rázta őt a hideg a félelemtől.

Ilyen volt. A kötelesség tudás, az akaraterő legyőzött előtte minden akadályt.

Sokszor elmondta, hogy az ő egész élete a jó Isten csodás gondviselésének a bizonyossága.

Hat éves kora óta haláláig nehezen dolgozott mindig és soha sem volt erős és soha sem volt nagyon egészséges.

Mint gyermek került szüleivel Budapestre. Mint fiatal leány önállósította magát. Varró műhelyt nyitott. Karakterisztikusan feldolgozta magát munkaköre legmagasabb helyére. Az ingeket amiket ő készített királyok, hercegek, grófok viselték. Ő volt a szakmájában a legjobb.

Mikor a gyermeke talán három éves volt, az orvosok veszélyes tudóbajt konstataáltak nála és azt tanácsolták, hogy vonuljon egy tuberkulózis sanatóriumba. Ő elgondolta, hogy az egyetlen gyermekét másra kellene hogy bizza. Nem így tett. Elhatározta, hogy elköltözik Budára, — a jobb levegőre. Kibérelt egy lakást, áttette varrodáját — anélkül, hogy tudta volna kap-e ő az új helyen munkásokat, — vagy hogy bírja-e majd a nagyobb anyagi terheket. De vele volt a Teremtő. Minden sikerült és ő kigyógyította saját magát. Évekig köpött vért — ha rájött, hát lefeküdt egy időre. Feküdt a hét végeken, amikor a varroda nem dolgozott. És közben szabott, dolgozott, tervezett és megállta a sarat végig.

Az évek folytán tisztességes vagyont is gyűjtött — amit ugyan az első világháborús infláció elvitt — de amit ő garasonként, magától, de nem a gyermekétől és a kellő háztartástól megvonva, rakott össze.

Isten gondviselésnek tartotta, hogy elhatározta, hogy kijön Amerikába és otthagy mindent amit addig felépített. Bátorság kellett hozzá és ő benne meg volt, — mert rábízta a sorsát Istenre, aki őt soha sem hagyta el utolsó percéig sem.

Mit irjak az anyámról?

Hogy csak remélem, amikor eljön az én időm, olyan bátran, annyi hittel nézhessek a halál elé, mint ő. Utolsó percéig nem magával törődött. Bodnár Lajosért kérdezett, aki látogató uton volt és akit autóbalesettől féltett. És a fiáért, — akinek mondta, szerette volna megspórolni az ő végóráinak látását. Meg is spórolta. Mert a fia, azt vélvén, hogy ő aludni készül ott hagyta a szobáját, hogy vacsorázzon. Mire a telefonhívásra visszatért, akkor ő már aludt örökre. Amilyen volt az élete olyan volt a halála — szép, tisztességes, csendes.

Ő hűséges volt mindenkire és ő hozzá hűségesek voltak az emberek. Ő senkinek sem volt ellensége és neki nem voltak ellenségei. Mindenki jó volt hozzá — de minden közönséges jóakaraton és hűségen tulmenőleg jó volt hozzá három ember, — akikhez semmi rokoni kötelék nem fűzte.

Elsősorban a Róza, Mrs. Skriba, akivel 52 évig éltek együtt. A Róza, a fia második anyja, aki öt egész életén át óvta, ápolta, aki küzdött és dolgozott vele és érte és akinek a hűségét sem kifejezni, sem méltatni nem lehet.

Azután a "Lajos fiam", Bodnár

Lajos, aki vezette a lap technikai részét és levett ő róla minden üzleti terhet és gondot amit csak lehetett; akiben ő megbízhatott és megbízott mint saját magában, akinek a keze alatt a lap mindig kiment időben és aki viszont úgy érzett iránta, mint a saját anyja iránt. Az ő hűségét, szeretetét, mindazt amit ő érte állandóan megtett, azt mindent színtén csak említeni, de igazában leírni, felsorolni, elismerni nem lehet.

És végül orvosa, Dr. Pillion Ethel, aki annyi gyöngédséggel, oly fáradhatlanul és oly hivatásos lelkiismerettel kezelte, mint ahogy orvos beteget jobban nem kezelhet. Mintha a saját anyja lett volna úgy igyekezett utolsó éveit meghosszabbítani és végóráit megkönnyíteni.

Nem kivételes eset ez Dr. Pillionnál. Sokan élvezték és élvezik az ő lelkének melegét. És mindezek nevében is fejezzük ki neki a hálát — neki, aki igazi orvos, és igazi ember.

A fia élete legnagyobb dicséretét az ő halála napján kapta. A mi után a rabbival együtt elmondta a haldoklók hagyományos imáit, azt mondta a papnak: "Az én fiam mindig jó fiam volt." Egyben ez ami fiának a legnagyobb bánatát adja. Mert tudja, hogy ő ezt nem érdemli meg.

B. A.

